

31.10.2006. MK noteikumi Nr.892 "Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs" ("LV", 176 (3544), 03.11.2006.) [spēkā ar 04.11.2006.] ar grozījumiem:

- 15.09.2009. MK noteikumi Nr.1057 ("LV", 149 (4235), 18.09.2009.) [spēkā ar 19.09.2009.]

Redakcijas: [04.11.2006] [19.09.2009]

Redakcija uz 19.09.2009.

Ministru kabineta noteikumi Nr.892

Rīgā 2006.gada 31.oktobrī (prot. Nr.56 34.§)

Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs

Izdoti saskaņā ar Meža likuma 13.pantu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. galvenās cirtes un kopšanas cirtes kritērijus:

1.1.1. mežaudzes minimālo un kritisko šķērslaukumu;

1.1.2. galvenās cirtes caurmēru pēc valdošās koku sugas un bonitātes;

1.1.3. kailcirtes maksimālo platību vai platumu;

1.2. kārtību mežaudzes atzīšanai par neproduktīvu;

1.3. slimību inficēto vai kaitēkļu invadēto koku ciršanas kārtību;

1.4. cirsmu izveidošanas kārtību;

1.5. koku ciršanas kārtību ārkārtas situācijās.

2. Šo noteikumu 1.1.2. un 1.2.apakšpunkts, kā arī III un V nodaļa neattiecas uz koku ciršanu galvenajā cirtē īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, izņemot Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta ainavu aizsardzības zonu un neitrālo zonu. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kur tas atļauts saskaņā ar šo teritoriju aizsardzību un izmantošanu regulējošiem normatīvajiem aktiem, galveno cirti veic tad, kad mežaudze sasniegusi galvenās cirtes vecumu.

II. Mežaudzes minimālais un kritiskais šķērslaukums un tā noteikšana

3. Mežaudzes pirmajā stāvā (valdaudze un pārējie mežaudzes koki, kuru augstums no valdaudzes vidējā koku augstuma atšķiras ne vairāk kā par 20 procentiem) augošo koku minimālo un kritisko šķērslaukumu nosaka tieši vai netieši atkarībā no valdošās koku sugas koku vidējā augstuma:

3.1. tieši - mežaudzēm, kuru pirmajā stāvā augošo valdošās koku sugas koku vidējais augstums ir 12 metru vai lielāks. Minimālais un kritiskais šķērslaukums kvadrātmetros uz hektāru noteikts šo noteikumu 1.pielikumā;

3.2. netieši - mežaudzēm, kuru pirmajā stāvā augošo valdošās koku sugas koku vidējais augstums ir mazāks par 12 metriem. Koku skaits atbilstoši minimālajam un kritiskajam šķērslaukumam noteikts šo noteikumu 2.pielikumā.

4. Izvērtējot mežaudzes atbilstību minimālā vai kritiskā šķērslaukuma skaitliskajai vērtībai, valdošās koku sugas koku vidējo augstumu nosaka pēc Meža valsts reģistra datiem.

5. Mežaudzes šķērslaukumu nosaka, izmantojot metodes, kas nodrošina mērīšanas precizitāti ar pieļaujamo kļūdu līdz 10 procentiem.

6. Strīdus gadījumos šo noteikumu 3.1.apakšpunktā minētajai mežaudzei šķērslaukumu nosaka, izmantojot šādas metodes:

6.1. uzmēra koku caurmēru (3.pielikums), ievērojot šādus nosacījumus:

6.1.1. koka caurmēru mēra 1,3 metru augstumā virs sakņu kakla;

6.1.2. nogāzēs augošiem kokiem koka caurmēru mēra no kalna puses;

6.1.3. izteikti neregulāras šķērsriezuma formas kokiem caurmēru nosaka kā aritmētisko vidējo no diviem savstarpēji perpendikulāriem caurmēra mērījumiem;

6.1.4. ja mērīšanas vietā uz stumbra ir zari, puni vai citas lokālas stumbra deformācijas, koka caurmēru nosaka kā aritmētisko vidējo no vienādos attālumos augstāk un zemāk par 1,3 metriem iegūtiem caurmēra mērījumiem;

6.2. kopējo koku šķērslaukumu ($G_{kop.}$) aprēķina, kopējo koku skaitu attiecīgajā caurmēra pakāpē (N) reizinot ar viena koka šķērslaukumu (g) attiecīgajā caurmēra pakāpē. Pēc tam reizinājumus summē;

6.3. mežaudzes šķērslaukumu (G) kvadrātmetros uz hektāru aprēķina, kopējo koku šķērslaukumu ($G_{kop.}$) dalot ar mežaudzes platību (S), kurai nosaka šķērslaukumu;

6.4. katra koka šķērslaukumu var noteikt, uzmērot koka caurmēru un aprēķinot šķērslaukumu atbilstoši šādai formulai:

$$g = \frac{3,1416 \times d^2}{4 \times 10000}, \text{ kur}$$

g - viena koka šķērslaukums (m^2);

d - koka caurmērs (cm).

7. Šo noteikumu 3.2.apakšpunktā minētajai mežaudzei šķērslaukumu (koku skaitu) nosaka,

izmantojot šādu metodi:

7.1. mežaudzes koku skaitu nosaka ar izlases metodi pastāvīga rādiusa parauglaukumos, ievērojot šādus nosacījumus:

7.1.1. parauglaukumus nogabalā izvieto vienmērīgi, tos iepriekš plānojot skicē. Mērījumu punktu skaits atkarībā no nogabala platības noteikts šo noteikumu 4.pielikumā;

7.1.2. parauglaukumu rādiuss, platība un koeficients (K) koku skaita aprēķināšanai atkarībā no koku vidējā augstuma atbilst šo noteikumu 5.pielikumā noteiktajam;

7.2. mērījumu rezultātus apkopo veidlapā (6.pielikums);

7.3. vidējo koku skaitu parauglaukumā aprēķina, kopējo koku skaitu dalot ar parauglaukumu skaitu;

7.4. koku skaitu uz 1 hektāru aprēķina, vidējo koku skaitu parauglaukumā reizinot ar koeficientu (K).

8. Ja galvenajā cirtē, kuru izpilda vairākos paņēmienos, cirtes izpildes laikā mežaudzes kopējais šķērslaukums ir vienāds ar kritisko šķērslaukumu vai lielāks par to, bet atsevišķās nogabala daļās, kas nav lielākas par 0,2 hektāriem, šķērslaukums kļūst mazāks par kritisko šķērslaukumu, tad izcirsto nogabala daļu neuzskata par kailcirti.

III. Galvenās cirtes caurmērs un tā noteikšana

9. Koku ciršana meža zemēs pēc galvenās cirtes caurmēra ir atļauta pirms galvenās cirtes vecuma sasniegšanas, ja valdošās koku sugas valdaudzes koku vidējais caurmērs 1,3 metru augstumā virs sakņu kakla ir vienāds ar šo noteikumu 7.pielikumā noteikto galvenās cirtes caurmēru vai lielāks par to.

(Grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

10. Valdošo koku sugu un bonitāti nosaka pēc Meža valsts reģistra datiem.

(Grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

11. Galvenās cirtes caurmēru nosaka, izmantojot vienu no šādām metodēm:

11.1. parauglaukumu metodi:

11.1.1. atkarībā no attiecīgā nogabala platības ierīko noteiktu mērījumu punktu skaitu (4.pielikums);

11.1.2. mērījumu punktus izvieto vienmērīgi uz nogabala garākās diagonāles;

11.1.3. ja nogabalam ir neregulāra konfigurācija un mērījumu punktus nav iespējams izvietot uz nogabala garākās diagonāles, tos izvieto vienmērīgi visā nogabalā;

11.1.4. ierīkojot mērījumu punktus, nodrošina, lai vienā mērījumu punktā uz mērāmie koki netiktu ietverti citā mērījumu punktā;

11.1.5. ja mērījumu punkts dabā iekrīt mežaudzei neraksturīgā vietā (purvā, tērcē, laucē, uz ceļa, treilēšanas vai pievešanas ceļa) vai tuvāk par 10 metriem no mežmalas, to ierīko ārpus šīs platības pēc iespējas tuvāk diagonālei;

11.1.6. katrā mērījumu punktā veic caurmēra uzmērīšanu deviņiem valdošās koku sugas valdaudzes kokiem ar precizitāti līdz vienai zīmei aiz komata;

11.1.7. caurmēra mērījumu vietu saskatāmi atzīmē uz koku stumbriem un atšķirīgi atzīmē centra

koku;

11.1.8. centra koks atrodas uz diagonāles vai pēc iespējas tuvāk tai, bet pārējie astoņi ir centra kokam tuvāk augošie valdošās koku sugas valdaudzes koki;

11.2. visu valdošās koku sugas valdaudzes koku caurmēra uzmērīšanas metodi.

(MK 15.09.2009. noteikumu Nr.1057 redakcijā)

11.¹ Galvenās cirtes caurmēra noteikšanai mērījumu punktos veic valdošās sugas valdaudzes koku caurmēra mērījumus ar precizitāti līdz vienai zīmei aiz komata. Galvenās cirtes caurmēru aprēķina kā vidējo aritmētisko vērtību no visiem veiktajiem mērījumiem, noapaļojot vērtību līdz veselam skaitlim.

(MK 15.09.2009. noteikumu Nr.1057 redakcijā)

12. Lai saņemtu apliecinājumu koku ciršanai galvenajā cirtē pēc caurmēra, normatīvajos aktos par Meža valsts reģistra informācijas apriti noteiktajam iesniegumam pievieno cirsmas skici un valdošās koku sugas valdaudzes koku uzmērīšanas rezultātus (8. vai 9.pielikums). Cirsma ir viens vai vairāki meža nogabali vai to daļas, kur veic vai plāno koku ciršanu.

(Grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

IV. Kailcirtes maksimālā platība vai platums

13. Atkarībā no meža augšanas apstākļu tipa nosaka:

13.1. kailcirtes maksimālo platību šādos meža augšanas apstākļu tipos: silā, mētrājā, lānā, damaksnī, vērī un gāršā;

13.2. kailcirtes maksimālo platumu – pārējos meža augšanas apstākļu tipos. Cirsmas platumu mēra perpendikulāri garākajai ziemeļu–dienvidu malai līdz ziemeļaustrumu–dienvidrietumu cirsmas malai.

(Grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

14. Kailcirtes maksimālā platība un platums netiek ierobežots, ja ir saņemts Meža likuma 11.pantā noteiktais Valsts meža dienesta sanitārais atzinums.

15. Kailcirtes maksimālā platība ir šāda:

15.1. silā, mētrājā, lānā, damaksnī, vērī un gāršā - pieci hektāri;

15.2. ja silā, mētrājā un lānā atstāj vismaz 20 priedes sēklas koku (sēklas ražojoši, dzīvotspējīgi koki ar taisniem stumbriem un labi attīstītiem vainagiem) uz katru cirsmas platības hektāru, – 10 hektāru. Priedes sēklas kokus atļauts nocirst pēc platības atzīšanas par atjaunotu.

(Grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

16. Kailcirtes maksimālais platums ir šāds:

16.1. purvājā, niedrājā, dumbrājā un lieknā - 50 metru;

16.2. ja purvājā un niedrājā atstāj ne mazāk kā 30 priedes sēklas koku uz katru cirsmas platības hektāru, - 100 metru;

16.3. grīnī, slapjajā mētrājā, slapjajā damaksnī, slapjajā vērī, slapjajā gāršā, viršu ārenī, mētru ārenī, šaurlapju ārenī, platlapju ārenī, viršu kūdrenī, mētru kūdrenī, šaurlapju kūdrenī, platlapju kūdrenī - 100 metru.

(Grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

17. Kailcirtes maksimālais platums nav ierobežots, ja cirsmas platība nepārsniedz divus hektārus.

18. Plānojot cirsmu nogabalos ar noteiktu kailcirtes maksimālo platību, cirmā var iekļaut divu hektāru vai mazākas platības nogabalu vai nogabalus, kam noteikts kailcirtes maksimālais platums neatkarīgi no nogabala platuma, ja tiek ievērota šo noteikumu 15.punktā noteiktā kailcirtes maksimālā platība.

(Grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

19. Plānojot cirsmu nogabalos ar noteiktu kailcirtes maksimālo platumu, cirmā var iekļaut mežaudzes silā, mētrājā, lānā, damaksnī, vērī un gāršā, ja visā cirmā tiek ievērots šo noteikumu 16.punktā noteiktais kailcirtes maksimālais platums.

20. Plānojot cirsmu nogabalos ar dažādu kailcirtes maksimālo platumu, katrā nogabalā ievēro attiecīgo šo noteikumu 16.punktā noteikto cirsmas maksimālo platumu.

21. Ja, plānojot cirsmu, iznāk, ka vienā nogabalā paliek nenocirsti koki 0,3 hektāru vai mazākā platībā un šo platību nav iespējams atstāt pie blakus esošā paliekošā nogabala, pieļaujama minētās platības iekļaušana cirmā, neņemot vērā šo noteikumu 15. un 16.punktā minētos ierobežojumus.

V. Mežaudzes atzīšana par neproduktīvu

22. Par neproduktīvu atzīst:

22.1. mežaudzi, kuras šķērslaukums ir mazāks par kritisko šķērslaukumu;

22.2. mežaudzi līdz sešu metru augstumam, kur vairāk nekā 60 procentu koku ir meža dzīvnieku, kaitēkļu, stumbra vai sakņu slimību bojāti;

22.3. priežu, egļu vai bērzu mežaudzi, kurā pēc 40 gadu sasniegšanas apses un baltalkšņa piemistrojums ir lielāks par 40 procentiem no kopējās mežaudzes krājas;

22.4. priežu mežaudzi, kurā pēc 70 gadu sasniegšanas bērza piemistrojums ir lielāks par 40 procentiem no kopējās mežaudzes krājas;

22.5. egļu mežaudzi 30 līdz 60 gadu vecumā ar egļu īpatsvaru 80 procentu un vairāk no koksnes krājas, ja tajā pēdējo piecu gadu vidējais koksnes krājas pieaugums ir mazāks par vienu kubikmetru uz hektāru gadā. Mežaudze atbilst šim nosacījumam, ja tajā vienlaikus:

22.5.1. pēdējo piecu gadu vidējais vienas gadskārtas platums mežaudzes vidējam kokam pēc caurmēra ir mazāks par diviem milimetriem;

22.5.2. koka caurmēra un pēdējo piecu gadskārtu vidējā platuma lineārās sakarības koeficients, kas raksturo mežaudzes strukturēšanos (regresijas koeficients), ir 0,3 vai mazāks;

22.5.3. sakarības rādītājs, kas raksturo koksnes pieauguma atšķirības vienāda caurmēra kokiem (korelācijas koeficients), ir 0,6 vai mazāks.

(MK 15.09.2009. noteikumu Nr.1057 redakcijā)

22.¹ Šo noteikumu 22.5.apakšpunktā minētās mežaudzes atbilstību neproduktīvas mežaudzes kritērijiem nosaka šādi:

22.¹ 1. mērījumus veic mežaudzē viena nogabala robežās;

22.¹ 2. atkarībā no attiecīgā nogabala platības ierīko noteiktu mērījumu punktu skaitu (4.pielikums);

22.¹ 3. mērījumu punktus vienmērīgi izvietoj uz nogabala garākās diagonāles;

22.¹ 4. ja mērījumu punkts dabā iekrīt mežaudzei neraksturīgā vietā (purvā, tērcē, laucē, uz ceļa, treilēšanas un pievešanas ceļa) vai tuvāk par 10 metriem no mežmalas, to ierīko ārpus šīs platības pēc iespējas tuvāk diagonālei;

22.¹ 5. katrā mērījumu punktā centra kokam un tuvākajiem četriem pirmā stāva kokiem 1,3 metru augstumā virs sakņu kakla nosaka pēdējo piecu gadskārtu kopējo platumu ar viena milimetra precizitāti, kā arī koku stumbra caurmēru ar viena centimetra precizitāti;

22.¹ 6. mērījumu kokus atzīmē ar krāsu vai lenti;

22.¹ 7. mērījumu rezultātus apkopo egļu mežaudzes atbilstības neproduktīvas mežaudzes kritērijiem noteikšanas veidlapā (9.¹ pielikums) un aprēķina mežaudzes atbilstību neproduktīvas mežaudzes kritērijiem.

(MK 15.09.2009. noteikumu Nr.1057 redakcijā)

23. Šo noteikumu 22.2., 22.3. un 22.4.apakšpunktā minētās mežaudzes, kuras atrodas aizsargājamās zonās gar ūdeņiem, mežu aizsargjoslās ap pilsētām, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā un īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, izņemot Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta ainavu aizsardzības un neitrālo zonu, nav atzīstamas par neproduktīvām. Šo noteikumu 22.1. un 22.5.apakšpunktā minētās mežaudzes īpaši aizsargājamās dabas teritorijās var atzīt par neproduktīvām, ja šo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumos nav noteikts citādi.

(MK 15.09.2009. noteikumu Nr.1057 redakcijā)

24. Lai konkrētu mežaudzi atzītu par neproduktīvu, meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs iesniedz Valsts meža dienestā iesniegumu. Iesniegumā norāda normatīvajos aktos par Meža valsts reģistra informācijas apriti noteikto informāciju. Šo noteikumu 22.5.apakšpunktā minētajā gadījumā iesniegumam pievieno šo noteikumu 22.¹ punktā noteiktos mērījumus (9.¹ pielikums). Valsts meža dienests mēneša laikā pēc iesnieguma saņemšanas pārbauda mežaudzi un sniedz rakstisku atzinumu par tās stāvokli. Ja mežaudzē atrodas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par dabas aizsardzību aizsargājamas ekoloģiskās vērtības, to norāda atzinumā.

(MK 15.09.2009. noteikumu Nr.1057 redakcijā)

25. Ja Valsts meža dienests sniedzis atzinumu, ka mežaudze ir neproduktīva, atzinums kļūst par pamatu mežaudzes nociršanai rekonstruktīvajā cirtē, ievērojot šādas prasības:

25.1. saglabā kokus ar lielām (diametrs lielāks nekā 50 centimetru) putnu ligzdām un koku rindu ap tiem, nolauztu koku stubeņus un kritālas, kuru diametrs lielāks nekā 50 centimetru;

25.2. šo noteikumu 22.3., 22.4. un 22.5.apakšpunktā minētajās mežaudzēs ievēro kailcirtes maksimālās platības vai platuma prasības un kailcirtes cirsmu izveidošanas noteikumus;

25.3. šo noteikumu 22.3. un 22.4.apakšpunktā minētajās mežaudzēs saglabā, rēķinot uz cirsmas hektāru, vismaz 10 dzīvotspējīgus vecākos un lielāko izmēru kokus (ekoloģiskos kokus), vispirms izvēloties resnākās (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) apses, ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, kļavas un bērzus, kā arī kokus ar lieliem un resniem zariem, dobumainus kokus un kokus ar deguma rētām.

(MK 15.09.2009. noteikumu Nr.1057 redakcijā)

26. Valsts meža dienesta lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt Valsts meža dienesta likumā noteiktajā kārtībā.

VI. Slimību inficēto vai kaitēkļu invadēto koku ciršana

27. Slimību inficētos, kaitēkļu invadētos vai citādi bojātos kokus izcērt kopšanas cirtē. Ja bojājuma dēļ koka augstspēja nav zudusi un ir paredzams, ka tā uzlabosies salīdzinājumā ar stāvokli bojājuma konstatēšanas brīdī, bojājums nav uzskatāms par koka bojājumu šo noteikumu izpratnē.

(Grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

28. Par kokiem, kuru augstspēja ir pilnīgi vai daļēji zudusi, atzīstami:

28.1. stumbra kaitēkļu invadēti koki ar invāzijas pazīmēm - redzamiem ieskreju caurumiņiem un koksnes vai mizas grauzuma miltiem, kas uzkrājušies stumbra lejasdaļā ap sakņu kaklu;

28.2. koki, kuriem sakņu un stumbra trupes dēļ uz stumbra vai saknēm ir izveidojušies sēņu augļķermeņi vai konstatētas citas trupes pazīmes;

28.3. priežu mizas rūsas jeb sveķu vēža inficētas priedes, kurām slimības dēļ radusies brūce atrodas zemāk par vainaga augšējo trešdaļu;

28.4. egles, kurām konstatēti mizas bojājumi, ja brūces platums ir lielāks par vienu ceturto daļu no stumbra apkārtmēra bojājuma vietā;

28.5. koki, kuriem vainaga dažādu bojājumu (izņemot skujgraužu kaitēkļu bojājumus) radīta defoliācija (atlapošanās) vai dehromācija (dzeltēšana) ir lielāka par 60 procentiem no vainaga;

28.6. koki ar lauztām galotnēm;

28.7. koki, kuri atrodas zem valdaudzes vainagu klāja un kuru vainagi ir pilnīgi vai daļēji atmiruši.

(Grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

29. Ja mežaudzē cērt tikai slimību inficētus un kaitēkļu invadētus vai citādi bojātus kokus, tos cērt sanitārajā cirtē.

(MK 15.09.2009. noteikumu Nr.1057 redakcijā)

30. Ja pirms sanitārās cirtes uzsākšanas ir paredzams, ka paliekošās mežaudzes šķērslaukums būs mazāks par kritisko šķērslaukumu, mežaudzi nocērt atbilstoši Meža likuma 11.pantam.

(Grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

31. Ja mežaudzē saskaņā ar normatīvajiem aktiem par dabas aizsardzību ir aizliegta galvenā cirte, galvenās cirtes vecumu sasniegušā mežaudzē slimību inficētos, kaitēkļu invadētos vai citādi bojātos kokus cērt sanitārajā cirtē, ievērojot normatīvos aktus par dabas aizsardzību.

VII. Cirsmu izveidošana

32. Mežaudzi nocērtot galvenajā cirtē, pieļaujama cirtes virziens ir no austrumiem uz rietumiem vai no ziemeļaustrumiem uz dienvidrietumiem, ja cirtes virzienā mežaudze aiz plānotās cirsmas ir egļu mežaudze.

(MK 15.09.2009. noteikumu Nr.1057 redakcijā)

33. Cirtes virziens ir virziens, kādā galvenajai cirtei piegulošās cirsmas seko cita citai.

(Grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

34. Par galvenajai cirtei piegulošajām platībām uzskatāmas tās mežaudzes vai izcirtumi, kas robežojas ar plānoto cirsmu vismaz 50 metru garumā. Cirsmas ir atļauta, ja tā un Meža likuma 9.panta otrās daļas 2.punktā noteiktā piegulošā platība kopā nepārsniedz šo noteikumu 15., 16. un 17.punktā

noteikto maksimālo kailcirtes platumu vai platību.

(MK 15.09.2009. noteikumu Nr.1057 redakcijā)

35. Prasības galvenās cirtes un rekonstruktīvās cirtes platības atzīmēšanai dabā ir šādas:

35.1. galvenajai cirtei un rekonstruktīvajai cirtei sagatavotās cirsmas robežas ir skaidri redzamas un iezīmētas dabā ar krāsu lenti vai stigu;

35.2. attiecīgajai platībai zīmē cirsmas skici ar piesaisti pie stigas, robežzīmes, trases, grāvja, izcirtuma vai kulises malas, infrastruktūras objekta krustpunkta. Piesaisti neiezīmē, ja cirsmas robežām (virsoņēm) ir norādītas koordinātas LKS-92 koordināšu sistēmā. Cirsmas skice ir cirsmas ārējo robežu grafisks attēls (mērogs 1 : 10 000, 1 : 5000 vai 1 : 2000). Cirsmas skici var iesniegt arī elektroniski saskaņā ar normatīvajos aktos par Meža valsts reģistra informācijas apriti noteiktajiem nosacījumiem meža digitālo kartogrāfisko materiālu sagatavošanai;

35.3. meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs ir atbildīgs, lai atzīmes dabā būtu atrodamas arī pēc cirtes izpildes un cirsmas robežas atbilstu Valsts meža dienestā iesniegtajai cirsmas skicei;

35.4. cirsmas platību nosaka ar precizitāti $0,1 \cdot \sqrt{S}$, kur S – cirsmas platība;

35.5. ja vēja radīto postījumu dēļ pirms ciršanas uzsākšanas nogabala platību nav iespējams uzmērīt, meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs cirsmu norobežojošos augošos kokus iezīmē ar noturīgu krāsu. Izcirsto platību uzmēra un skici zīmē pēc cirsmas izstrādes. Skici pievieno pārskatam par izcirsto koku apjomu.

(MK 15.09.2009. noteikumu Nr.1057 redakcijā)

36. Veicot kopšanas cirti, meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs cirsmu no pārējiem nogabaliem norobežo pēc sava ieskata.

37. Izpildot kailcirti, maksimāli pieļaujamajā ciršanas apjomā ieskaita kopējo cirsmas platību (hektāros) un cirsmas krāju (kubikmetros).

38. Pārējiem galvenās cirtes paņēmieniem uz konkrēto gadu attiecināmo cirsmas izcērtamo platību aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$S_{\text{izc.}} = \frac{M_{\text{izc.}}}{M_{\text{S}}} \times S_{\text{cirs.}}, \text{ kur}$$

$S_{\text{izc.}}$ - konkrētajā gadā cirsmas izcērtamā platība (hektāros);

$M_{\text{izc.}}$ - konkrētajā gadā mežaudzes izcērtamā krāja (kubikmetros);

M_{S} - mežaudzes krāja pirms cirtes uzsākšanas (kubikmetros);

$S_{\text{cirs.}}$ - cirsmas kopējā platība (hektāros).

39. Ja galvenajā cirtē kokus cērt vairākos paņēmienos, tad pēdējo cirtes paņēmienienu platībā, kas pārsniedz šo noteikumu 15. un 16.punktā noteikto cirsmas platību vai platumu, atļauts veikt, kad cirtmā paaugas (zem mežaudzes vainagu klāja iesaistītie valdošās koku sugas vai citas perspektīvas koku sugas pēcnācēji, kas spēj izveidot mežaudzi) koku skaits atbilst atjaunotas mežaudzes kritērijiem saskaņā ar normatīvajiem aktiem par meža atjaunošanu un to vidējais augstums sasniedzis

lapu kokiem vismaz vienu metru, bet skuju kokiem vismaz 0,5 metrus.

(Grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

40. Paaugas koku atbilstību šo noteikumu 39.punktā noteiktajām prasībām nosaka šādi:

40.1. cirsmā ierīko parauglaukumus (parauglaukumu skaits noteikts šo noteikumu 4.pielikumā), ievērojot šādus nosacījumus:

40.1.1. viena parauglaukuma platība ir 50 kvadrātmetri;

40.1.2. parauglaukumus izvieto vienmērīgi uz cirsmas garākās diagonāles, neierīkojot tos pārmitrās vietās, tērcēs, uz treilēšanas vai pievešanas ceļiem;

40.2. katrā parauglaukumā uzskaita augšanas apstākļu tipam atbilstošos paaugas kokus pa sugām;

40.3. nosaka valdošo paaugas koku sugu;

40.4. valdošajai paaugas koku sugai nosaka vidējo augstumu ar precizitāti līdz 0,1 metram;

40.5. ja galvenās cirtes pēdējā paņēmiena platība pārsniedz kailcirtes maksimālo platību vai platumu, paaugas pārbaudes rezultātus apkopo veidlapā (10.pielikums).

(Grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

VIII. Koku ciršana ārkārtas situācijās

41. Kokus ārkārtas situācijās cērt, ja:

41.1. nepieciešama infrastruktūras - ceļu, elektrolīniju un citu komunikāciju - atbrīvošana no vēja gāztiem kokiem, kā arī vēja vai sniega laužto koku daļām;

41.2. nepieciešama ugunsgrēka ierobežošana vai likvidācija.

42. Ārkārtas situācijas seku likvidētāju pienākums ir piecu darbdienu laikā pēc koku ciršanas informēt meža īpašnieku vai tiesisko valdītāju.

IX. Noslēguma jautājums

43. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2002.gada 9.aprīļa noteikumus Nr.152 "Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs" (Latvijas Vēstnesis, 2002, 56.nr.; 2005, 24.nr.).

Ministru prezidents A.Kalvītis

Zemkopības ministrs M.Roze

1.pielikums
Ministru kabineta
2006.gada 31.oktobra noteikumiem Nr.892

Mežaudzes pirmajā stāvā augošo koku minimālais šķērslaukums ($G_{\min.}$) un kritiskais šķērslaukums ($G_{\text{krit.}}$) atkarībā no valdošās koku sugas un koku vidējā augstuma (kvadrātmetros uz hektāru)

(Pielikums grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

Nr. p.k.	Koku vidējais augstums (m)	Valdošā koku suga											
		priede		egle ¹ un citi skuju koki, izņemot priedi		bērzs, liepa		apse, melnalksnis, baltalksnis		ozols, vīksna, goba, kļava, dižskābardis, skābardis		osis	
		G _{min.}	G _{krit.}	G _{min.}	G _{krit.}	G _{min.}	G _{krit.}	G _{min.}	G _{krit.}	G _{min.}	G _{krit.}	G _{min.}	G _{krit.}
1.	12	13	7	11	6	8	4	10	5	9	5	7	4
2.	13	14	8	12	6	9	5	10	6	10	5	8	4
3.	14	14	8	12	7	10	5	11	6	10	6	8	5
4.	15	16	8	14	7	10	5	11	6	11	6	9	5
5.	16	17	8	15	7	11	6	12	6	12	6	10	5
6.	17	18	8	16	8	11	6	12	7	12	6	10	6
7.	18	19	8	17	8	12	6	13	7	14	7	11	6
8.	19	19	8	19	8	12	6	13	7	15	7	13	6
9.	20	20	9	20	8	13	6	14	8	16	7	13	6
10.	21	21	9	22	8	14	7	15	8	17	7	14	6
11.	22	21	9	23	9	14	7	16	8	17	8	14	6
12.	23	21	9	24	9	16	7	16	8	18	8	14	6
13.	24	21	9	24	9	16	7	18	9	18	8	14	7
14.	25	22	9	26	10	17	8	19	9	19	8	15	7
15.	26	22	9	26	10	17	8	19	9	20	8	15	7
16.	27	22	9	27	10	17	8	20	10	20	9	15	7
17.	28	22	9	28	10	18	8	21	10	21	9	16	7
18.	29	22	9	28	10	18	8	22	10	21	9	16	7
19.	30	22	9	29	10	19	8	22	10	22	9	16	7
20.	31	23	9	30	11	19	8	23	10	22	9	-	-
21.	32	23	9	30	11	20	9	23	10	22	9	-	-
22.	33	23	10	31	11	20	9	24	11	23	10	-	-
23.	34	23	10	31	11	21	9	24	11	23	10	-	-
24.	35 un vairāk	23	10	32	11	21	9	24	11	23	10	-	-

Piezīme.

¹ Egļu mežaudzēs, kurās egļu astonezību mizgrauža svaigi invadēto egļu apjoms ir lielāks par 20 % un egles ir vienmērīgi izkliedētas pa visu mežaudzi, mežaudzes kritiskā šķērslaukuma skaitlisko vērtību reizina ar koeficientu 1,5.

Zemkopības ministrs M.Roze

2.pielikums
Ministru kabineta

Mežaudzes pirmajā stāvā augošo koku skaits atbilstoši minimālajam šķērslaukumam ($N_{\min.}$) un kritiskajam šķērslaukumam ($N_{\text{krit.}}$) atkarībā no valdošās koku sugas un koku vidējā augstuma (koki uz hektāru)

(Pielikums grozīts ar MK 15.09.2009. noteikumiem Nr.1057)

Nr. p.k.	Koku vidējais augstums (m)	Valdošā koku suga											
		priede		egle un citi skuju koki, izņemot priedi		bērzs, liepa		apse, melnalksnis, baltalksnis		ozols, vīksna, goba, kļava, dižskābardis, skābardis		osis	
		$N_{\min.}$	$N_{\text{krit.}}$	$N_{\min.}$	$N_{\text{krit.}}$	$N_{\min.}$	$N_{\text{krit.}}$	$N_{\min.}$	$N_{\text{krit.}}$	$N_{\min.}$	$N_{\text{krit.}}$	$N_{\min.}$	$N_{\text{krit.}}$
1.	1	3000	1000	2000	800	2000	800	2000	800	1500	500	1500	500
2.	2	2700	1000	1900	800	1800	800	1800	800	1500	500	1500	500
3.	3	2500	1000	1900	800	1600	800	1600	800	1500	500	1500	500
4.	4	2200	1000	1800	800	1600	800	1600	800	1500	500	1500	500
5.	5	2000	1000	1700	800	1600	800	1600	800	1500	500	1500	500
6.	6	2000	1000	1600	800	1600	800	1600	800	1500	500	1500	500
7.	7	1900	950	1600	800	1600	800	1500	750	1500	500	1500	500
8.	8	1800	900	1500	750	1500	750	1400	700	1500	450	1500	450
9.	9	1700	850	1500	750	1500	750	1300	650	1500	450	1500	450
10.	10	1500	750	1500	750	1500	750	1200	600	1500	400	1500	400
11.	11	1400	700	1400	700	1300	650	1100	550	1500	400	1500	400

Zemkopības ministrs M.Roze

3.pielikums
Ministru kabineta
2006.gada 31.oktobra noteikumiem Nr.892

Mežaudzes šķērslaukuma noteikšana, uzmērot koka caurmēru 1,3 metru augstumā virs sakņu kakla

Virsmēžniecība

Meža īpašnieks, tiesiskais valdītājs

(vārds, uzvārds/juridiskās personas nosaukums)

Adrese

Tālruna numurs

Īpašuma nosaukums

Zemes vienības kadastra apzīmējums

Kvartāls

Nogabals

Apakšnogabals

Platība

S (ha)

Nr. p.k.	Koka caurmērs d (cm)	Viena koka šķērslaukums g (m^2)	Koku skaits pa koku sugām N_n				Kopējais koku skaits N	Kopējais šķērslaukums $G_{\text{kop.}}$ (m^2)

1.	8	0,0050							
2.	12	0,0113							
3.	16	0,0201							
4.	20	0,0314							
5.	24	0,0452							
6.	28	0,0616							
7.	32	0,0804							
8.	36	0,1018							
9.	40	0,1257							
10.	44	0,1521							
11.	48	0,1810							
12.	52	0,2124							
13.	Kopā								
14.	Mežaudzes šķērslaukums (m ² /ha) $G = G_{kop.} / S$								

Valdošā koku suga (pēc Meža valsts reģistra datiem)

Valdošās koku sugas vidējais augstums (pēc Meža valsts reģistra datiem)

m

Minimālais/kritiskais šķērslaukums

$G_{min.}$

m²/ha

$G_{krit.}$

m²/ha

Faktiskais mežaudzes šķērslaukums $G_{fakt.}$

m²/ha

Uzmērīja

_____
(amats, vārds, uzvārds, paraksts,
datums)

_____
(amats, vārds, uzvārds, paraksts,
datums)

Meža īpašnieks/tiesiskais
valdītājs

_____
(vārds, uzvārds, paraksts)

Zemkopības ministrs M.Roze

4.pielikums
Ministru kabineta
2006.gada 31.oktobra noteikumiem Nr.892

Mērījumu punktu skaits atkarībā no nogabala platības

(Pielikums MK 15.09.2009. noteikumu Nr.1057 redakcijā)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr. p.k.	Nogabala platība (ha)	Mērījumu punktu skaits	
		galvenās cirtes caurmēra noteikšanai	neproduktīvas egļu mežaudzes noteikšanai
1.	≤ 1,0	4	4
2.	1,1–2,0	6	4
3.	2,1–3,0	7	5
4.	3,1–4,0	9	5
5.	4,1–5,0	11	6
6.	5,1–6,0	12	6
7.	6,1–7,0	13	6
8.	7,1–8,0	14	6
9.	8,1–10,0	15	6
10.	10,1–15,0	16	7
11.	> 15,0	17	7

5.pielikums
Ministru kabineta
2006.gada 31.oktobra noteikumiem Nr.892

Parauglaukuma rādiuss, platība un koeficients (K) koku skaita aprēķināšanai

Nr. p.k.	Koku vidējais augstums (m)	Parauglaukuma rādiuss (m)	Parauglaukuma platība (m ²)	Koeficients koku skaita aprēķināšanai
1.	līdz 3,0	2,82	25	400
2.	3,1-6,0	3,99	50	200
3.	6,1-11,9	5,64	100	100

Zemkopības ministrs M.Roze

Mežaudzes koku skaita noteikšana

Virsmēžniecība
Sagatavots _____ gada _____ .
Meža īpašnieks/tiesiskais valdītājs _____
(vārds, uzvārds/juridiskās personas nosaukums)

Adrese Tālruna numurs
Īpašuma nosaukums
Zemes vienības kadastra apzīmējums
Kvartāls Nogabals Apakšnogabals Platība S (ha)

Nr. p.k.	Parauglaukuma numurs	Uzskaitīti koki n				Koku skaits parauglaukumā N
1.	1.					
2.	2.					
3.	3.					
4.	4.					
5.	5.					
6.	6.					
7.	7.					
8.	8.					
9.	9.					
10.	10.					
11.	11.					
12.	Kopā $N_{kop.}$					
13.	Vidējais koku skaits parauglaukumā $N_{vid.}$					
14.	Faktiskais koku skaits uz 1 ha $N_{fakt.}$ $N_{fakt.} = N_{vid.} \times K$					

Valdošā koku suga (pēc Meža valsts reģistra datiem)
Valdošās koku sugas vidējais augstums (pēc Meža valsts reģistra datiem) m
Minimālais/kritiskais koku skaits $N_{min.}$ koki/ha $N_{krit.}$ koki/ha

Uzmērīja _____
(amats, vārds, uzvārds, paraksts, datums)
_____
(amats, vārds, uzvārds, paraksts, datums)

Meža īpašnieks/tiesiskais valdītājs _____
(vārds, uzvārds, paraksts)

7.pielikums
Ministru kabineta
2006.gada 31.oktobra noteikumiem Nr.892

Galvenās cirtes caurmērs pēc valdošās koku sugas un bonitātes

Nr.p.k.	Valdošā koku suga	Bonitāte			
		Ia	I	II	III
		valdaudzes vidējais caurmērs (centimetros)			
1.	Priede	40	36	32	28
2.	Egle	32	30	30	28
3.	Bērzs	32	28	26	23

Zemkopības ministrs M.Roze

**Mežaudzes valdošās koku sugas valdauzdes koku caurmēra mērījumi,
uzmērot kokus parauglaukumos**

Virsmēžniecība
 Mežniecība
 Meža īpašnieks, tiesiskais valdītājs _____
 (vārds, uzvārds/juridiskās personas nosaukums)

Adrese Tālruna numurs
 Īpašuma nosaukums
 Kvartāls Nogabals Platība (ha)

Nr. p.k.	Mērījumu punkta numurs	Koka numurs								
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
		Caurmērs d (cm) 1,3 metru augstumā								
1.	1.									
2.	2.									
3.	3.									
4.	4.									
5.	5.									
6.	6.									
7.	7.									
8.	8.									
9.	9.									
10.	10.									
11.	11.									
12.	12.									
13.	13.									
14.	14.									
15.	15.									
16.	16.									
17.	17.									
18.	Uzmērīto koku skaits N					Caurmēru summa Σd (cm)				
19.	Valdošās koku sugas valdauzdes koku caurmērs $D = \frac{\sum d}{N}$ (cm)									

Valdošā koku suga (pēc Meža valsts reģistra datiem)
 Bonitāte (pēc Meža valsts reģistra datiem)
 Galvenās cirtes caurmērs cm

Izpildīja _____
 (vārds, uzvārds, paraksts, datums)

Meža īpašnieks/tiesiskais valdītājs _____
 (vārds, uzvārds, paraksts, datums)

Zemkopības ministrs M.Roze

**Mežaudzes valdošās koku sugas valdaudzes koku caurmēra mērījumi,
uzmērot visus valdošās koku sugas valdaudzes kokus**

Virsmēžniecība
 Mežniecība
 Meža īpašnieks/tiesiskais valdītājs _____

(vārds, uzvārds/juridiskās personas nosaukums)

Adrese Tālruna numurs
 Īpašuma nosaukums
 Kwartāls Nogabals Platība (ha)

Nr. p.k.	Caurmērs d (cm)	Koku skaits N	d × N	Caurmērs d (cm)	Koku skaits N	d × N	Caurmērs d (cm)	Koku skaits N	d × N	
1.				31			45			
2.				32			46			
3.				33			47			
4.	20			34			48			
5.	21			35			49			
6.	22			36			50			
7.	23			37			51			
8.	24			38			52			
9.	25			39			53			
10.	26			40						
11.	27			41						
12.	28			42						
13.	29			43						
14.	30			44						
15.	Caurmēru summa ($\sum (d \times N)$), cm									
16.	Valdošās koku sugas valdaudzes koku caurmērs $D = \frac{\sum d}{N}$ (cm)									

Valdošā koku suga (pēc Meža valsts reģistra datiem)
 Bonitāte (pēc Meža valsts reģistra datiem)
 Galvenās cirtes caurmērs cm

Izpildīja _____
 (vārds, uzvārds, paraksts, datums)

Meža īpašnieks/tiesiskais valdītājs _____
 (vārds, uzvārds, paraksts, datums)

Zemkopības ministrs M.Roze

Egļu mežaudzes atbilstības noteikšana neproduktīvas mežaudzes kritērijiem

(Pielikums MK 15.09.2009. noteikumu Nr.1057 redakcijā)

Virsmēžniecība _____
Mežniecība _____

Meža īpašnieks/
tiesiskais valdītājs _____
(vārds, uzvārds/juridiskās personas nosaukums)

Īpašuma nosaukums _____

Kadastra Nr. _____

Kvartāls _____ Nogabals _____ Platība (ha) _____

Mērījuma numurs	Mērījumi 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla		Mērījuma numurs	Mērījumi 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla	
	pēdējo 5 gadskārtu kopējais platums (i), mm	koka caurmērs (d), cm		pēdējo 5 gadskārtu kopējais platums (i), mm	koka caurmērs (d), cm
1.			11.		
2.			12.		
3.			13.		
4.			14.		
5.			15.		
6.			16.		
7.			17.		
8.			18.		
9.			19.		
10.			20.		
mērīto koku vidējais caurmērs d, cm (kā aritmētiskais vidējais)					
regresijas koeficients a vienādojumā $i = ad + b$ (iespējams noteikt, izmantojot datorprogrammas EXCEL funkciju SLOPE, kur i vērtības ir atkarīgais mainīgais (y) un d vērtības – neatkarīgais mainīgais (x))				≤ 0,3	
regresijas koeficients b vienādojumā $i = ad + b$ (iespējams noteikt, izmantojot datorprogrammas EXCEL funkciju INTERCEPT, kur i vērtības ir atkarīgais mainīgais (y) un d vērtības – neatkarīgais mainīgais (x))					
vienas gadskārtas platums i/5 vidējā caurmēra d kokam (no regresijas vienādojuma)				< 0,2	
korelācijas koeficients r starp i un d (iespējams noteikt, izmantojot datorprogrammas EXCEL funkciju CORREL)				≤ 0,6	

Izpildīja _____ (vārds, uzvārds) _____ (paraksts) _____ (datums)

Meža īpašnieks/
tiesiskais valdītājs _____ (vārds, uzvārds) _____ (paraksts) _____ (datums)"

**Paaugas pārbaude, ja galvenās cirtes pēdējā paņēmiena platība pārsniedz
kailcirtes maksimālo platību vai platumu**

Virsmēžniecība
 Mežniecība
 Meža īpašnieks, tiesiskais valdītājs _____
 (vārds, uzvārds/juridiskās personas nosaukums)

Adrese Tālruna numurs
 Īpašuma nosaukums
 Kwartāls Nogabals Platība (ha)
 Meža augšanas apstākļu tips

Nr. p.k.	Paraug- laukuma numurs	Paaugas koku skaits pa koku sugām					Paaugas koku skaits n paraug- laukumā	Valdošās koku sugas vidējais augstums (m)
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
11.								
12.								
13.								
14.								
15.								
16.								
17.								
18.								
19.								
20.								
21.	Kopā							
22.	Vidēji parauglaukumā n_{vid}							
23.	Vidēji uz hektāru $N = 200 \times n_{vid}$							

Valdošā koku suga Valdošās koku sugas vidējais augstums m
 Augšanas apstākļu tipam atbilstošo paaugas koku skaits gab./ha

Izpildīja _____
 (vārds, uzvārds, paraksts, datums)

Meža īpašnieks/tiesiskais valdītājs _____
 (vārds, uzvārds, paraksts, datums)

Zemkopības ministrs M.Roze